

## Ferðamálastetur Íslands

Ferðamálastetrið er miðstöð rannsókna, fræðslu og samstarfs í greinum sem tengjast ferðamáli. Ferðamálastetur Íslands er stutt sameiginlega af Háskóla Íslands, Háskólanum á Akureyri, Háskólanum að Hólum, Samtökum ferðaþjónustunnar og Ferðamálastofu. Allir hafa þessir aðilar sameiginlega hagsmuni af því að efla rannsóknir og menntun í ferðaþjónustu og auka þekkingu í greinum tengdum ferðamáli. Tengsl milli þessara ólíku aðila gefa færi á að samnýta aðstöðu og færni hvors annars og um leið styrkja samband háskólastarfs og atvinnulífs. Ferðamálastetur Íslands er miðpunktur þessara tengsla og eflir þannig samskipti milli lykilaðila í greininni.

Markmið stofnunarinnar eru þannig að efla rannsóknir og menntun á sviði ferðamála, styrkja tengsl háskólastarfs og atvinnulífs og auka þekkingu um ferðamál. Helstu verkefni snúast um rannsóknir í faginu, samstarf við innlenda og erlenda rannsóknaraðila og atvinnulíf, útgáfu fræðiritra og kynningarbæklinga, upplýsingamiðlun, ráðgjöf og að gangast fyrir námskeiðum, ráðstefnum og fyrirlestrum í ferðamálafræðum.

Helgi Gestsson, lektor við viðskiptadeild HA, starfaði í hlutastarfi sem forstöðumaður Ferðamálasteturs Íslands fyrri hluta árs 2006, en um sumarið tók Dr. Edward H. Huijbens við forstöðumennsku í fullu starfi.

### **Á árinu 2006 vann Ferðamálastetur m.a. að eftirtöldum verkefnum:**

*Hagræn áhrif ferðaþjónustu – Kortlagning á svæðisbundnum áhrifum ferðamennsku.*

Umsjónaraðili var Bergþóra Aradóttir í samstarfi við Ásgeir Jónsson hagfræðing. Um haustið var lokið við útgáfu skýrslu sem bar heitið: Hagræn áhrif ferðaþjónustu – greint eftir svæðum á Íslandi. Höfundar hennar voru Dr. Ásgeir Jónsson, Njáll Trausti Friðbertsson, Þórhallur Ásbjörnsson. Styrktaraðilar voru Byggðastofnun, Háskólasjóður KEA, Rannsóknarsjóður HA og Markaðsskrifstofa Norðurlands.

*Menning og ferðaþjónusta – Eyjafjörður.*

Umsjónaraðili er Guðrún Helgadóttir á Hólum í samstarfi við Edward H. Huijbens, en lokaskýrsla kemur út snemma árs 2007.

*Stjórnunarhættir hjá íslenskum ferðaþjónustufyrirtækjum.*

Samstarfsverkefni Ferðamálasteturs Íslands, viðskiptadeildar HA og Samtaka ferðaþjónustunnar (SAF). Könnun var gerð af Rannsóknastofnun Háskólans á Akureyri (RHA). HRM rannsóknir og ráðgjöf unnu að lokagreiningu og skrifum skýrslu. Ráðgefandi voru Ingi Rúnar Eðvarðsson prófessor og Helgi Gestsson forstöðumaður og lektor. Lokaskýrsla kemur út snemma árs 2007.

*Nýsköpun í íslenskri ferðaþjónustu.*

Í samvinnu við aðila á öllum Norðurlöndum er unnið að því að greina nýsköpun í ferðaþjónustu og á hvaða forsendum hún verður. Markmiðið er að reyna að átta sig á hvaða nýsköpunar 'kerfi' er virkjað í kringum nýsköpun í ferðaþjónustu sem ber ávöxt og ætti því að geta nýst sem hagnýtur leiðarvísir fyrir frumkvöðla í greininni með alþjóðlegri vísan. Samstarfsaðili: Viðskiptadeild HA

*Norrænt samstarfsverkefni um skotveiðitengda ferðaþjónustu*

Setrið er þáttakandi í samnorrænu verkefni um sjálfbæra uppbyggingu skotveiðitengdrar ferðaþjónustu á Íslandi og jaðarsvæðum Norðurlanda. Er um að ræða rannsóknir í því skyni að efla samstarf frumkvöðla, sveitarfélaga og hins opinbera, ásamt Umhverfisstofnun og háskólum í markaðssetningu og gerð ferðaþjónustu í kringum skotveiðar.  
Samstarfsaðilar: RHA og Umhverfisstofnun

#### *Skemmtiferðaskipakomur til Íslands*

Þetta rannsóknarverkefni hefur verið í gangi frá 1993 en þá fór í gang þriggja ára könnun meðal farþega á skemmtiferðaskipum sem hafði það að markmiði að átta sig á fjölda þeirra, hvað þeir aðhafast og hvað þeir eru aðskilja eftir sig. 2004 fór önnur slík þriggja ára könnun í gang og nú stendur yfir úrvinnsla úr þeim gögnum og gerð samanburðar innan tímabils og milli þeirra tveggja sem um ræðir.  
Samstarfaðili: Jarð.- og landfræðiskor HÍ.

#### *Jeppar á hálendi Íslands*

Verkefnið snýst um ferðalög Íslendinga og útlendinga á hálendi Íslands í jeppum og breyttum bílum. Spurt er hvernig þessi iðja skilgreinir tækið, hálendið og áfangastaði þar. Þannig er bæði um að ræða félagsfræðileg nálgun sem og viðskiptafræðilega þar sem hægt er að velta upp spurningum um mótun virðisikeðju og nýsköpun í vaxandi atvinnuvegi, bæði ferðaþjónustu og jeppabreytinga.  
Samstarfaðili: Jarð.- og landfræðiskor HÍ.

#### *Ráðstefna og list, rými og ferðaþjónustu*

Ráðstefna undir titlinum 'Vital rhythms. Arctic timespaces' er ráðgerð á Akureyri vorið 2008 og byggir á tveimur vel heppnuðum ráðstefnum sem haldnar voru á vordögum 2006 í Reykjavík. Markmið ráðstefnunnar er að leiða saman lista og fræðimenn af norðurslóðum til þess að velta fyrir sér rými norðursins og hvernig samskiptum gesta og heimamanna er háttáð gegnum framleiðslu og sölu muna.  
Samstarfsaðilar: Hólaskóli, Reykjavíkur Akadémían, Stofnun Vilhjálms Stefánssonar.

#### *Þróunarverkefni um akademíska ferðaþjónustu að Svartárkoti í Bárðardal.*

Setrið er þáttakandi í uppbyggingu ferðaþjónustu að Svartárkoti í Bárðardal. Er um nokkuð viðamikið og sérstakt verkefni að ræða þar sem til stendur að byggja gisti og kennsluástöðu við jaðar Ódádahrauns þar sem markhópurinn er nemendur og fræðimenn. Markmiðið er að koma á framfæri einstakri náttúru, menningu og sögu svæðisins og þannig reyna að laða að rannsakendur og nema allsstaðar að úr heiminum. Spurningin er hvernig ferðaþjónusta er þetta, hvernig er hægt að útbúa námskeið og námsefni á svæði sem þessu og hvað þarf að koma til.

Samstarfsaðilar: Reykjavíkur Akadémían, Svartárkot og Þekkingasetur Þingeyinga

#### *Ferðaþjónustuklasi Vaxtarsamnings Eyjafjarðar.*

Ferðamálaasetur Íslands sá um yfirumsjón með störfum ferðamálaaklasa í Vaxtarsamningi Eyjafjarðar og ráðstafaði einum starfsmanni sínum í fullu starfi til þess að sjá um rannsóknir og störf er snúa að ferðamálaaklasanum. Bergþóra Aradóttir, starfsmaður Ferðamálaaseturs Íslands, sinnti ferðaþjónustuklasa Vaxtarsamnings Eyjafjarðar í fullu starfi.

#### *Verðlaun Ferðamálaaseturs Íslands fyrir lokaverkefni í ferðamálafræðum.*

Í nóvember 2006 afhenti Sturla Böðvarsson samgönguráðherra í annað sinn 100.000 króna verðlaun Ferðamálaaseturs Íslands fyrir framúrskarandi lokaverkefni um ferðamál sem unnið er af nemanda við háskóla hér á landi. Verðlaunin hlaut Ýr Káradóttir fyrir B.Sc. ritgerð sína,

*Gæði í gistingu. Gæðastefnur og aðferðir við mælingar á þjónustugæðum innan valinna hótelkeðja á Íslandi.*

#### *Námskeiðahald*

Ferðamálastofur Íslands sér um skipulag og kennslu í þeim námskeiðum sem kennd eru við ferðaþjónustubraut viðskiptadeildar HA. Á ferðaþjónustubraut eru námskeið um skipulag ferðamannastaða og stefnumótun, ferðamennsku og umhverfi, lög og reglur í ferðaþjónustu og neytendahegðun í ferðaþjónustu. Nemendur sem ljúka námi af ferðaþjónustubraut útskrifast með B.Sc. gráðu sem viðskiptafræðingar með áherslu á ferðaþjónustu.

Framlag Ferðamálastofurs til verkefnisins Hagvöxtur á heimaslóð á Suðurlandi var umfjöllun um stefnumótun og markmiðasetningu ferðaþjónustufyrirtækja. Verkefnið er þróunarverkefni fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki í ferðaþjónustu. Umsjón var í höndum Útflutningsráðs Íslands í samvinnu við SAF, Impru, Landsmennt, Mími, Byggðastofnun og FMSÍ.

Ferðamálastofa endurnýjaði samstarfssamningi sinn við Ferðamálasteirið í nóvember 2006. Samstarfssamningurinn byggir á því að FMSÍ ráði í 50% rannsóknarstöðu í samstarfi við Hólaskóla. Framlag Ferðamálastofu er 2.000.000 kr. til rannsókna árlega.

#### Stjórn:

Anna Dóra Sæþórsdóttir frá Háskóla Íslands

Áslaug Alfreðsdóttir frá SAF, Samtökum ferðaþjónustunnar

Elías Bj. Gíslason frá Ferðamálaráði Íslands

Guðrún Þóra Gunnarsdóttir frá Háskólanum á Hólum

Eyjólfur Guðmundsson frá Háskólanum á Akureyri, varaformaður stjórnar

Fjóla Björk Jónsdóttir frá Háskólanum á Akureyri

Ingjaldur Hannibalsson frá Háskóla Íslands, formaður stjórnar